

Cywilizacje prekolumbijskie

1

Podsumowanie

Polecenia podsumowujące

1. Scharakteryzuj wybraną cywilizację prekolumbijską.
2. Opisz system wierzeń ludów prekolumbijskich.
3. Porównaj stan wiedzy ludów prekolumbijskich i Europejczyków na początku XVI w.

Pierwsze cywilizacje Mezoameryki

Zasiedlenie obszaru Mezoameryki 2 tys. lat p.n.e.

- Olmekowie – tereny położone nad Zatoką Meksykańską
- Teotihuacán – centrum religijne Mezoameryki
- Toltekowie – stolica w Tuli

Majowie

Okres rozkwitu: IV–IX w.

Obszar: półwysep Jukatan, dzisiejsze Salwador, Honduras, Gwatemala i Belize.
Główne miasto: Tikal.

Organizacja

- luźno powiązane miasta-państwa
- na czele władca
- pomoc w zarządzaniu – batabowie (urzędnicy)
- ważna rola kapłanów

Osiągnięcia

- znajomość pisma
- budowa wielkich miast
- rozwinięte złotnictwo i ceramika
- dokładny kalendarz astronomiczny
- wiedza astronomiczna

Aztekowie

Okres rozkwitu: XV w.

Obszar: środkowy Meksyk.
Główne miasto: Tenochtitlán.

Organizacja

- federacja różnych plemion
- rada plemienna wyłaniająca czterech władców, w tym najwyższego – tlacatecuhtli

Osiągnięcia

- znajomość pisma
- budowa piramid
- budowa wielkich kompleksów urbanistycznych
- kalendarz słoneczny
- wiedza astronomiczna

Inkowie

Okres rozkwitu: XV–XVI w.

Obszar: dzisiejsze Peru, Ekwador, Boliwia, Chile, częściowo Argentyna i Kolumbia.
Główne miasta: Cuzco, Machu Picchu.

Organizacja

- podział na warstwy społeczne
- na czele władca – inka, utożsamiany z bogiem słońca – Inti

Osiągnięcia

- kipu – pismo węzełkowe
- budowa mostów i dróg na dużych wysokościach
- system nawadniania pól
- komunikacja na odległość (sygnały dymne)
- obróbka metali – wyrób broni i narzędzi z brązu oraz zdobień ze złota
- wysoki poziom medycyny

Religia

Charakter politeistyczny.

Budowa monumentalnych świątyń.

Składanie krwawych ofiar z ludzi (Aztekowie).

Bogowie

- Inti, Wirakocza (w wierzeniach Inków)
- Tonatiuh (w wierzeniach Azteków)

Polecane publikacje

Ch.C. Mann, *1491. Ameryka przed Kolumbem*, tłum. J. Szczepański, Poznań: Dom Wydawniczy Rebis, 2019.

J. Olko, J. Żrałka, *W krainie czerni i czerwieni. Kultury prekolumbijskiej Mezoameryki*, Warszawa: Wyd. UW, 2008.

M. Rostworowska, *Historia państwa Inków*, przeł. P. Prządka-Giersz, M. Giersz, Warszawa: PIW, 2007.

